

UCHWAŁA NR XXXVI/578/21
RADY MIASTA ZABRZE

z dnia 23 sierpnia 2021 r.

**w sprawie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2021 - 2025**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2020.713,1378 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt. 1 i ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U.2021 poz. 1249) na wniosek Prezydenta Miasta Zabrze

uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Zabrze.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Zabrze

**mgr inż. Lucja Chrzęstek-
Bar**

**MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021-2025
ZABRZE**

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie.

Rozdział I. Ogólne informacje na temat przemocy.

Rozdział II. Podstawy prawne.

Rozdział III. Definicje pojęć.

Rozdział IV. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.

Rozdział V. Cele Programu.

Rozdział VI. Adresaci Programu.

Rozdział VII. Realizatorzy Programu.

Rozdział VIII. Planowane zadania.

Rozdział IX. Zakładane rezultaty Programu.

Rozdział X. Monitoring i ewaluacja.

Rozdział XI. Źródła finansowania Programu.

Podsumowanie.

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest jedną z najbardziej okrutnych form krzywdzenia człowieka. Osoba najbliższa której ufamy, z którą łączy nas bliska relacja - więź, która ma stanowić dla nas źródło wsparcia staje się tą, która niszczy nie tylko fizycznie, ale i psychicznie. Konsekwencje przemocy domowej są olbrzymie, nierzadko mają charakter pokoleniowy.

Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, dlatego też ta kwestia stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą, bądź jej doświadczających. Przemoc w rodzinie to problem całej społeczności. Nie będąc obojętnym na sytuacje krzywdzenia w rodzinach, w naszym mieście od wielu lat pracujemy nad doskonaleniem systemu ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Rozdział I. Ogólne informacje na temat przemocy

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m. in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z w/w przepisów. Osoby doświadczające przemocy wymagają specjalistycznej pomocy i sprawnie funkcjonującego systemu interdyscyplinarnego, który pomaga przywrócić, zaburzoną przez występowanie przemocy, równowagę w rodzinie. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą mają przede wszystkim działania profilaktyczne, które wprowadzone odpowiednio wcześniej i wśród całego społeczeństwa, dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie oraz wpływają na zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, zwany dalej Programem jest kontynuacją działań realizowanych w Zabrzu od 2011 roku i jest dostosowany do aktualnych uwarunkowań. Realizowany jest przez wszystkie instytucje i organizacje

zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, w tym ochrony ofiar przemocy domowej.

Przystępując do opracowania Programu przyjęto następujące założenia:

1. Kontynuację celów i działań Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2020 wraz z uwzględnieniem uwag i analiz z jego realizacji.

2. Realizację zadań wynikających z aktów prawnych, w szczególności z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, a także znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

3. Dostosowanie obecnego Programu do założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

4. Dążenie do wzmocnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem dotychczasowych działań, podejmowanych na terenie miasta Zabrze.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest jednym z poważniejszych zaburzeń życia społecznego. Niesie ze sobą dotkliwe konsekwencje dla osób pozostających w jego zasięgu – „ofiar, sprawców”, a także świadków. Przemoc w rodzinie należy postrzegać jako zjawisko złożone, które ma swoje źródła w różnych aspektach życia.

Zdecydowana większość Polaków potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Ok. 85-90% społeczeństwa naszego kraju identyfikuje różne sytuacje, jako przemocowe i nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju sytuacje związane z przemocą za normalne.

Kobiety i mężczyźni w różny sposób postrzegają przemoc. Ze stwierdzeniem „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują różnego rodzaju przejawy przemocy.

Opinia na temat przemocy w rodzinie stwierdzająca, iż „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację” dzieli Polaków niemal po równo – około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, iż z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin dotkniętych przemocą, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Waga tego problemu jest jednak większa, gdyż ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się nie tylko na świadkach przemocy, ale również na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia jej świadkiem.

W kontekście działania procedury „Niebieskie Karty”, warto wskazać, iż w podejmowaniu działań największym zaangażowaniem wykazują się przedstawiciele pomocy społecznej (uważa tak 81% respondentów) oraz Policji (zdanie 78% respondentów). Pokrywa się to z opiniami samych pracowników badanych instytucji, którzy również uznają je za najbardziej zaangażowane w prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” (dane na podstawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021).

Rozdział II. Podstawy prawne.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.) która m.in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz jej sprawcą. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wspomnianej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem gminy jest stosownie się do zapisów ustawy, tworzenie gminnego/miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustawodawca zobowiązał również gminy do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Podstawy prawne programu to:

- a) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – ustawa ta stanowi również podstawę prawną w czasie pandemii/epidemii/stanów nadzwyczajnych zgodnie z którym członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych pracują w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach swoich obowiązków służbowych,
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- c) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- d) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy,
- e) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny,
- f) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego,
- g) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Rozdział III. Definicje pojęć.

Przemoc w rodzinie – to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

- intencjonalnością - zamierzone działanie człowieka w celu kontrolowania i podporządkowania ofiary,
- asymetrią sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy),
- naruszeniem praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystuje przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej),
- cierpieniem i bólem -sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej stanu zdrowia lub pozbawienie życia,
- przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych,
- przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
- przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy,
- zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i ekonomicznych.

Interwencja kryzysowa – działania podejmowane na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, mające na celu przywrócenie ich równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej pomocy psychologicznej, w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, a także w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

Specjalistyczna pomoc – poradnictwo specjalistyczne – rodzaj pomocy świadczonej przez specjalistów z różnych dziedzin, w szczególności prawa, psychologii, pedagogiki lub osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę uzyskania wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W udzielaniu tego rodzaju świadczeń nie uwzględnia się kryterium dochodowego.

Mieszkanie chronione – mieszkanie chronione, o którym mowa w Programie, jest formą działalności pomocy społecznej dla matek, kobiet w ciąży lub ojców samotnie wychowujących dzieci, będących w sytuacji kryzysowej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Przebywające w mieszkaniach chronionych osoby pod opieką specjalistów przygotowywane są do prowadzenia

samodzielnego życia oraz wyjścia z sytuacji kryzysowej. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku w integracji ze społecznością lokalną.

Niebieskie Karty – to procedura interwencji wobec przemocy domowej stosowana przez policję, pomoc społeczną, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę oraz ochronę zdrowia. Wprowadzenie procedury Niebieskie Karty jest ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym, który jest wykorzystywany do tworzenia tego typu profesjonalnych systemów.

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy – program działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych wobec osób stosujących przemoc, ukierunkowany na taką zmianę ich zachowań i postaw, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny – zespół przedstawicieli służb społecznych powołany w celu skutecznego rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – zespół interdyscyplinarny typu strategicznego, powołany w celu:

- a) diagnozowania problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowania działań w środowiskach zagrożonych przemocą, oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) inicjowania interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie i monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych przemocą,
- d) rozpowszechniania informacji o możliwościach udzielania pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- e) gromadzenia dokumentacji.

Grupa robocza - to krąg ludzi powołany przez zespół interdyscyplinarny do pracy w ramach określonej procedury Niebieskie Karty. Może ona liczyć kilka osób i jest powoływana indywidualnie do każdej sprawy. Są to osoby mające styczność z rodziną dotkniętą problemem przemocy lub działające w jej środowisku.

Zadania grupy roboczej:

- a) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- b) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- c) dokumentowanie działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Grupy wsparcia – są to spotkania w obecności psychologa dla osób przeżywających podobne trudności. Umożliwiają rozmawianie o swoich problemach, uczuciach i emocjach z nimi związanych z innymi osobami dotkniętymi podobnym problemem. Wsparcie uzyskane podczas spotkań, możliwość uwolnienia ciężaru emocji i bólu ułatwia radzenie sobie w trudnej sytuacji.

Uczestniczenie w grupie wsparcia jest poprzedzane konsultacją, na której wspólnie z klientem podejmowana jest decyzja o rozpoczęciu uczęszczania do grupy.

Rozdział IV. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.

Jednoznaczne określenie skali przemocy w rodzinie jest trudne, bowiem dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swojej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (policja, sądy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, ośrodki terapii uzależnień, ośrodki pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki ochrony zdrowia, poradnie zdrowia psychicznego, wydziały edukacji i podległe placówki oświatowe) stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych. Poniżej przedstawiono zestawienia analizowanych obszarów i wnioski, które uwzględniono w konstruowaniu zadań nowego programu przeciwdziałania przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 w naszym mieście.

Analiza działań w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinach w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2016 – 2020.

- a) Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia. Każda z tych służb ma w swoich zapisach ustawowych możliwości korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także obowiązek współpracy, gdy zostanie o to przez nie poproszona. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela nr 1. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba NK	274	253	237	197	191
Liczba ofiar w tym:					
- kobiet	174	182	164	131	135
- mężczyzn	26	14	25	6	10
- małoletnich	98	94	95	75	57
Liczba sprawców w tym:					
-kobiet	80	50	44	28	33
- mężczyzn	208	214	206	173	166
Liczba NK w poszczególnych dzielnicach:					
DPPS Roosevelta	28	21	30	23	26
DPPS Rokitnica	39	40	34	28	29
DPPS Mikulczyce	40	34	33	21	18
DPPS Kończyce	38	43	44	37	25
DPPS Zaborze	35	37	20	34	25
DPPS Biskupice	27	19	11	14	27
DPPS Wyzwolenia	29	22	27	18	14
DPPS Maciejów	38	37	38	22	27

W naszym mieście liczba osób objętych pomocą w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” od roku 2016 sukcesywnie maleje. Jest to związane z dostosowywaniem różnych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, a także wzrostem świadomości społecznej na temat przemocy oraz promowaniem wartości rodziny wolnej od zjawiska przemocy.

Tabela nr 2. Liczba Niebieskich Kart zakładanych przez przedstawicieli instytucji w Zabrzu.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Policja	137	146	151	98	114
Instytucje pomocy społecznej	120	89	71	61	62
MKRPA	1	0	0	0	0
Oświata	11	14	11	29	13
Ochrona Zdrowia	5	4	4	9	2

Nadal większość Niebieskich Kart zakładana jest w wyniku interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby pokrzywdzonej. Uruchomienie procedury nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego.

Realizując zadania zawarte w procedurze „Niebieskie Karty” pracownicy instytucji działają w oparciu o ścisłą współpracę wykorzystując swoje uprawnienia. Współpraca taka odbywa się w systemie interdyscyplinarnym w formule grupy roboczej. Zadaniem grupy roboczej jest opracowanie i realizacja planu pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą domową, monitorowanie ich w środowisku. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec tych rodzin, oraz przeciwdziałanie dalszej ich destrukcji.

Tabela nr 3. Praca w ramach grup roboczych.

Lata	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych procedurą NK	374	360	285	314	294

Liczba spotkań grup roboczych	1692	1698	1459	1465	1074
-------------------------------	------	------	------	------	------

W ostatnich latach w związku z mniejszą liczbą procedur związanych ze spisaniem „Niebieskich Kart”, zmalała również liczba spotkań grup roboczych.

b) Działania interwencyjne.

Interwencja to pierwszy i podstawowy krok w procesie pomocy, a jej celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie. Według przedstawionych statystyk z lat 2016 – 2020, dotyczących liczby podjętych interwencji wobec ofiar przemocy w rodzinie widać tendencję malejącą w zakresie liczby działań interwencyjnych w sytuacjach przemocy w rodzinie. Dzięki kampaniom społecznym, profilaktyce i edukacji społecznej, wzrosła świadomość na temat zjawiska przemocy.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie często nie mogą pozostać w miejscu swojego zamieszkania i potrzebują schronienia. Mogą je uzyskać w Ośrodku Wsparcia dla Kobiet, który znajduje się w Zabrze przy ul. Ofiar Katynia 48. Obecnie funkcjonują tam dwie placówki tj. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet oraz Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży. Ośrodek prowadzony jest przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta. W placówce mogą przebywać dzieci wraz z opiekunami, a jeśli osobami stosującymi przemoc są rodzice - dzieci otrzymują wsparcie w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 4. Liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono całodobowego schronienia.

ROK	KOBIETY	DZIECI	RAZEM
2016	53	34	87
2017	52	24	76
2018	28	32	60
2019	51	34	85
2020	23	32	55

W ramach pomocy osoby te skorzystały również ze wsparcia specjalistycznego - m.in. psychologicznego, psychoterapeutycznego, pedagogicznego. Pomocą objęte zostały zarówno kobiety, jak i ich dzieci.

c) Pomoc specjalistyczna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie lub zagrożone występowaniem przemocy mają możliwość korzystania z pomocy w formie interwencji kryzysowej lub poradnictwa specjalistycznego. Jest to pomoc psychologiczna, pedagogiczna lub prawna. Pomoc w formie spotkań indywidualnych lub grupowych. Świadomość społeczeństwa i gotowość do uczestnictwa w terapii wzrasta, jednakże każdorazowo jest to indywidualna decyzja osoby zdecydowanej i gotowej pomóc sobie i swojej rodzinie uczestnicząc np. w terapii. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób doświadczających przemocy domowej korzystających z poradnictwa i pomocy terapeutycznej.

Tabela nr 5. Liczba doświadczających przemocy objętych poradnictwem i pomocą w ramach pracy Zespołu Interwencji Kryzysowej.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób i rodzin objętych pomocą	127	119	115	108	118

d) Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie uczestniczą w programie w oparciu o:

- przepisy kodeksu karnego tj. art. 72, §1, pkt 6 - 6b zgodnie z którym: „Zawieszając wykonanie kary, sąd może zobowiązać skazanego do poddania się terapii uzależnień, w szczególności oddziaływaniom terapeutycznym lub uczestnictwu w programach korekcyjno-edukacyjnych”,

- na wniosek lub zlecenie kuratora sądowego wśród osób skazanych pozostających w okresie próby w warunkach wolnościowych (warunkowe zawieszenie kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie wynikające z art. 207 par. 1 kk. - przemoc domowa) lub inne przestępstwo przeciwko rodzinie z rozpoznaniem stosowania przemocy wobec najbliższych,

·jako uzupełnienie terapii leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych,

·wszczętą procedurą „Niebieskie Karty”, w której są wskazani jako osoby podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie,

·dobrowolne zgłaszanie się osoby do uczestnictwa w programie.

Zakładane rezultaty do osiągnięcia przez uczestników to: zmiana zachowania w kierunku zaprzestania stosowania przemocy zarówno fizycznej, jak i psychicznej wobec osób najbliższych, przyswajanie oraz umiejętność wykorzystania treści poznanych podczas zajęć w programie i nabycie umiejętności radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi oraz kontroli własnych zachowań a także:

·przyjmowanie odpowiedzialności za stosowanie przemocy wobec osób najbliższych,

·nabycie umiejętności zwracania się o pomoc do instytucji i korzystania z oferty pomocowej,

·umiejętność przyjmowania informacji zwrotnych.

Szczegółowe warunki uczestnictwa w działaniach edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie określają wytyczne do realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych oraz program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, w autorskim opracowaniu realizatorów, którymi byli pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej MOPR w Zabrzu.

Tabela nr 6. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego lub psychologiczno terapeutycznego w poszczególnych latach.

Rok	Zajęcia grupowe	Spotkania indywidualne
2016		-
2017	9	-
2018	9	-
2019	11	-
2020	-	8

e) Działania informacyjno-edukacyjne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizując zadania zawarte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podejmowane były starania o propagowanie wiedzy na temat zjawiska przemocy poprzez zamieszczanie na stronie internetowej MOPR informacji o pomocy dla ofiar i sprawców, artykuły w prasie lokalnej, konferencje tematyczne dla profesjonalistów oraz edukacja rodziców dzieci w wieku szkolnym.

f) . Szkolenia dla pracowników służb społecznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

By sprawnie działać, system lokalny potrzebuje dobrze przygotowanych merytorycznie specjalistów. Przemoc w rodzinie jest obszarem wymagającym od fachowców w tej dziedzinie dużej wiedzy i zaangażowania w prowadzenie działań, mających na celu jej ograniczenie. Wielokrotnie osoby pracujące z osobami doznającymi krzywd ze strony najbliższych mają poczucie bezradności i bezsilności w sytuacjach kiedy ofiary wycofują się z proponowanej im pomocy. Znajomość specyfiki obrazu psychologicznego przemocy, jej cykli i faz, a także mechanizmów rządzących funkcjonowaniem ofiar i sprawców przemocy w rodzinie pomaga w prawidłowej ocenie sytuacji oraz pozwala na udzielenie adekwatnej pomocy. Dobre wykształcenie zapobiega wystąpieniu wypalenia zawodowego. Pracując z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie trzeba mieć podstawową wiedzę z wielu obszarów- tj. wiedzę psychologiczną, prawną z zakresu pomocy społecznej czy medycyny. Interdyscyplinarność działań zwiększa możliwość efektywnej pomocy osobom doświadczającym czy stosującym przemoc w rodzinie, ale wymaga również umiejętności pracy zespołowej.

Realizując w naszym mieście zadania zawarte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2020 zwracaliśmy szczególną uwagę na zwiększenie wiedzy i umiejętności osób przedstawicieli różnych służb społecznych, pomagających ofiarom przemocy.

Lokalna diagnoza systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparta na danych pochodzących z monitoringu prowadzonego przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w latach 2016-2020 oraz opinie osób wchodzących w skład zespołu wskazują, że w obecnym Miejskim Programie Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 nadal trzeba wziąć szczególnie pod uwagę następujące kwestie:

1. Profilaktyka i edukacja:

- a) prowadzenie kampanii społecznych, mających na celu zwiększanie świadomości na temat przemocy w rodzinie wśród mieszkańców oraz informujących o możliwościach uzyskania pomocy (ogólnodostępna baza miejsc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie),
- b) prowadzenie działań edukacyjnych w celu wzmocnienia opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- c) promowanie właściwych postaw społecznych i budowania rodzin wolnych od przemocy,
- d) edukacja dzieci i młodzieży w obszarze rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

- a) stworzenie procedur ochrony dla osób starszych i niepełnosprawnych zagrożonych przemocą,
- b) poszerzenie oferty dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych,
- c) pomoc w uzyskaniu mieszkania osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, które nie mają tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy.

3. Oddziaływanie skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

- a) ścisła współpraca z sądem i prokuraturą m.in. w celu informowania o konkretnej ofercie i możliwościach kierowania osób wskazanych do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- b) praca nad zwiększeniem skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych na sprawców przemocy w rodzinie w kierunku zaprzestania jej stosowania,
- c) dostępność terapii psychologicznej długoterminowej dla osób stosujących przemoc.

4. Szkolenia dla podmiotów realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- a) podnoszenie kompetencji zawodowych osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) wdrożenie systemu wsparcia dla osób bezpośrednio zaangażowanych w prace z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc,
- c) konieczność dalszego usprawniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) systematyczne zachęcanie organizacji pozarządowych do tworzenia oferty pomocowej na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc,
- e) zwiększenie zaangażowania systemu ochrony zdrowia w pomoc osobom doznającym przemocy.

5. Zapewnienie corocznych środków finansowych miasta na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział V. Cele programu.

Głównym celem programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy domowej w Zabrzu oraz zwiększenie skuteczności i jakości oddziaływań systemu pomocy interdyscyplinarnej wobec problemu przemocy w rodzinie.

Cel realizowany będzie w oparciu o następujące cele szczegółowe:

- a) uwrażliwienie społeczności lokalnej oraz zwiększenie świadomości społecznej na problem przemocy w rodzinie,
- b) rozwój oddziaływań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kierowane do różnych grup społecznych),
- c) zwiększenie skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- d) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie,

- e) profesjonalizacja i podnoszenie standardów działań w obszarze profilaktyki i interwencji przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w naszym mieście.

Cele realizowane będą zarówno przez oddziaływania profilaktyczne, jak i przez szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie, osobom doznającym przemocy, zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w środowisku rodzinnym. Zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszystkich służb, mających skuteczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, ale również reintegracja i praca nad sprawcą. W Programie położono nacisk na profesjonalizację działań przedstawicieli służb społecznych i podmiotów, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aby poprzez wzrost ich kompetencji zwiększyć efektywność działań całego systemu.

Cele zawarte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025 będą realizowane w następujących obszarach działań:

- I. Profilaktyka i edukacja społeczna.**
- II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.**
- III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.**
- IV. Podnoszenie kompetencji służb społecznych i przedstawicieli podmiotów realizujących działania.**

Rozdział VI. Adresaci programu.

Program jest skierowany do społeczności lokalnej z terenu miasta Zabrze, a w szczególności do:

- a) osób doznających przemocy, w tym do dzieci i innych osób zależnych (do tych grup należy zaliczyć oprócz dzieci, także osoby starsze oraz pozostałe niesamodzielne osoby wymagające opieki innych),
- b) osób stosujących przemoc,
- c) świadków przemocy,
- d) osób/instytucji świadczących pomoc na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc,
- e) rodzin zagrożonych przemocą,
- f) rodzin, które chcą promować postawy rodzicielskie wolne od przemocy.

Rozdział VII. Realizatorzy programu.

Realizatorami Programu są następujące instytucje, podmioty i organizacje działające w Zabrzu:

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- b) Komenda Miejska Policji,
- c) Prokuratura Rejonowa,
- d) Sąd Rejonowy,
- e) Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym,
- f) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- g) SP ZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień,
- h) Straż Miejska,
- i) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- j) Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej,
- k) Wydział Oświaty,
- l) Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miejskiego,
- m) placówki opiekuńczo-wychowawcze

- n) przedstawiciele szkół i placówek oświatowych,
- o) przedstawiciele placówek ochrony zdrowia,
- p) organizacje pozarządowe i kościelne.

Rozdział VIII. Planowane zadania.

Zadania do wykonania w ramach realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

CEL: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie w Zabrzu oraz zwiększenie skuteczności i jakości oddziaływań systemu pomocy interdyscyplinarnej wobec problemu przemocy w rodzinie.

OBSZAR I. PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA				
Cel szczegółowy: Uwrażliwianie społeczności lokalnej i zwiększenia świadomości społecznej na problem przemocy w rodzinie.				
	ZADANIE	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK	REALIZATORZY
1	Badanie zjawiska przemocy na terenie miasta.	Opracowanie narzędzia do zbierania danych o przemocy	Opracowanie diagnozy na podstawie uzyskanych danych statystycznych	Miejski Zespół Interdyscyplinarny
2	Organizowanie i uczestnictwo w kampaniach społecznych ogólnopolskich i lokalnych na rzecz uwrażliwienia i podnoszenia świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania oraz promowanie wartości rodziny wolnej od przemocy	Organizacja kampanii, konferencji, szkoleń, których adresatami będą różne grupy społeczne	Liczba kampanii, konferencji, szkoleń, liczba upowszechnionych materiałów informacyjnych	Wszyscy
3	Poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Realizacja wspólnych działań zwiększających świadomość społeczną na problem przemocy oraz informowanie o obowiązujących w mieście procedurach i formach pomocy	Liczba zrealizowanych działań i przekazanych materiałów edukacyjnych uczestnikom i adresatom projektów	Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Wydział Oświaty, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień
4	Utworzenie ogólnodostępnej bazy teleadresowej dla osób dotkniętych przemocą	Sporządzenia bazy danych kontaktowych miejsc, placówek, instytucji świadczących pomoc dla osób z problemem przemocy		Miejski Zespół Interdyscyplinarny
OBSZAR II. OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE				
Cel szczegółowy: Zwiększanie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie				
1	Analiza potrzeb i	Diagnoza potrzeb oraz	Sporządzenie	Wszyscy

.	zasobów miasta w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz usprawnienie systemu i jego działań w tym obszarze	ocena istniejących zasobów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	diagnozy	
2	Dostosowywanie różnych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	Sporządzenie planu uzupełniania zasobów, modyfikowanie działań	Plan uzupełnienia zasobów, wprowadzone modyfikacje	Wszyscy
3	Zwiększenie efektywności oddziaływań interdyscyplinarnych na rzecz osób dotkniętych przemocą	Praca z osobami doświadczającymi przemocy, realizacja procedury „Niebieskie Karty”, zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba Niebieskich Kart, liczba osób, którym zapewniono schronienie	Wszyscy
4	Udzielenie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, poradnictwo specjalistyczne, prawne, psychologiczne, socjalne, medyczne	Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, liczba uruchomionych procedur Niebieskiej Karty	Wszyscy
5	Rozwój oddziaływań na rzecz osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych, prawnych i psychologicznych	Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia (edukacyjnych, prawnych, psychologicznych)	Wszyscy
6	Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Sporządzenie listy organizacji pozarządowych. Plan współpracy	lista organizacji pozarządowych, liczba realizowanych inicjatyw	Wszyscy
7	Zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Prowadzenie mieszkań chronionych, zabezpieczenie dzieci poza rodziną (piecza zastępcza, placówki opiekuńczo-wychowawcze), pomoc w zapewnieniu schronienia lub uzyskania mieszkania dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, która nie posiada tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc	Liczba osób korzystających ze schronienia, liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, liczba osób, które uzyskały lokal	Wszyscy
8	Monitoring działań	Sporządzane	Roczne	Wszyscy

.	pomocowych	sprawozdania z udzielonych form pomocy	sprawozdania z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025	
OBSZAR III. ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie.				
1	Upowszechnianie informacji w lokalnym społeczeństwie na temat działania i możliwości kierowania osób do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób sprawujących przemoc w rodzinie.	Informacja na temat realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, ulotki, informacje na stronach internetowych, lokalne media	Liczba przekazanych informacji	Wszyscy
2	Opracowanie i realizacja działań Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba osób zakwalifikowanych do programu, liczba osób, które przetrwały program, liczba osób, które ukończyły program, liczba osób, które przystąpiły do programu po raz kolejny	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
OBSZAR IV. PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE: Cel szczegółowy: Profesjonalizacja i podnoszenie standardów działań w obszarze profilaktyki i interwencji przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w naszym mieście.				
1	Działalność Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	Organizowanie spotkań i prac Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	Sprawozdanie roczne z działań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	Miejski Zespół Interdyscyplinarny
2	Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025	Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Liczba szkoleń, liczba osób przeszkolonych	Wszyscy
3	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami	Organizowania spotkań w formie superwizji, coachingu, grup wsparcia	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych	Wszyscy

dotkniętymi przemocą w rodzinie w formie superrewizji, coachingu, grup wsparcia			
---	--	--	--

Rozdział IX. Zakładane rezultaty Programu.

Lp.	Obszar działania	Cel szczegółowy	Zakładane rezultaty
1.	Obszar I – Profilaktyka i edukacja społeczna	Uwrażliwienie społeczności lokalnej i zwiększenia świadomości społecznej na problem przemocy w rodzinie. Rozwój oddziaływań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podniesienie świadomości nt. Zjawiska przemocy oraz zmiana postaw społecznych i zachowań wobec zjawiska przemocy. Zmniejszenie ilości środowisk, w których występuje przemoc w rodzinie. Podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej ochrony osób doświadczających przemocy oraz właściwe reagowanie w sytuacji przemocy. Nabycie wiedzy na temat stosowania właściwych metod i stylów wychowania dzieci.
2.	Obszar II – Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Poprawa skuteczności udzielonej pomocy i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa ofiar przemocy
3.	Obszar III – Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie	Poprawa sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy, zmiana postaw uczestników Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w kierunku zachowań umożliwiających funkcjonowanie rodzin bez przemocy.
4.	Obszar IV – Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Profesjonalizacja i podnoszenie standardów działań w obszarze profilaktyki i interwencji przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w naszym mieście.	Zwiększenie profesjonalizmu kadr w rozwiązywaniu problemu przemocy, zwiększenie skuteczności oddziaływań służb w rozwiązywaniu problemu przemocy, zmniejszenie skutków wypalenia zawodowego u pracowników w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział X. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. W ramach monitoringu systematycznie gromadzone będą dane, dotyczące realizacji określonych działań w ramach poszczególnych celów, co umożliwi ocenę postępu jego realizacji. Uzyskane informacje będą służyć sprawdzeniu efektywności i skuteczności działań programowych.

Ewaluacja Programu polegała będzie na sprawdzeniu w jakim stopniu wskazane w Programie kierunki działania zostały zrealizowane. Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu. Do badań ewaluacyjnych stosować można zarówno techniki ilościowe tj.: koszty, liczbę świadczeniobiorców, liczbę usług oraz jakościowe tj.: ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty.

Badane mogą być takie elementy jak:

- a) dostępność usług,
- b) standard usług,
- c) informacje o Programie,
- d) terminowość,
- e) stopień realizacji celów i zadań,
- f) pozytywne oddziaływanie Programu,
- g) poczucie bezpieczeństwa.

Ewaluacja ma znaczenie zarówno dla podmiotów realizujących Program, które sprawdzają w ten sposób efektywność swoich działań i skuteczność przyjętych założeń, jak i dla sponsorów (budżetowych i pozabudżetowych), którzy oczekują informacji o sposobie wydatkowania środków.

Rozdział XI. Źródła finansowania programu.

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- a) budżetu państwa,
- b) budżetu miasta,
- c) funduszy unijnych oraz innych mechanizmów finansowych,
- d) budżetów organizacji pozarządowych,
- e) z innych źródeł (np. darowizny).

Podsumowanie

Należy kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizować zadania zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Należy także rozpoznawać potrzeby osób uwikłanych w przemoc oraz środowisk profesjonalistów i wspierać osoby bezpośrednio pomagające doznającym i stosującym przemoc. Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, dające gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy i ochronie ofiar przemocy.

Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2025 przyczyni się do podniesienia świadomości społecznej, która jest konieczna aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących i zapobieganie kolejnym aktom przemocy.